

УДК 35.071

DOI <https://doi.org/10.32840/pdu.2020.1-2.22>

**Н. О. Петренко**

доктор економічних наук, професор,  
завідувач кафедри публічного управління та адміністрування  
Уманського національного університету садівництва

**О. В. Кіфоренко**

кандидат економічних наук, доцент,  
доцент кафедри публічного управління та адміністрування  
Уманського національного університету садівництва

## **ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ**

*За умов інноваційно-інтеграційного розвитку державної політики виникає потреба в дослідженні питань щодо теоретико-методичних основ формування соціально-економічного простору та пошуку інноваційних форм розвитку сільських територій.*

*Мета статті полягає у визначенні пріоритетних напрямів та в розробці практичних пропозицій щодо реалізації державної політики у сфері соціально-економічного розвитку сільських територій.*

*У процесі дослідження з'ясовано, що, зважаючи на проведення в Україні реформ у сфері державотворчих процесів на основі децентралізації, запровадження оновлених принципів управлінської системи в діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування, наразі є гостра потреба в розробці теоретичних положень щодо реалізації практичних кроків у напрямі територіального розвитку, зокрема на селі. Зазначено, що основою розвитку сільських територій є стабільне зростання соціально-економічного складника, зокрема: покращення умов ведення господарської діяльності, підвищення якості життя та добробуту громадян, покращення рівня екологічного складника тощо. Встановлено, що побудова ефективної державної політики спрямована на розвиток сільських територій і, зважаючи на розпочату децентралізацію, потребує виконання низки завдань: формування стандартів та політик співпраці різних рівнів влади; законодавчого визначення обсягу відповідальності різних рівнів влади; підготовки спеціалістів відповідної кваліфікації для ефективного управління громадами тощо. Зазначено, що головним драйвером економічного зростання сільських територій є розвиток підприємництва як головної рушійної сили інновацій. Разом із тим, сталий соціально-економічний розвиток територіальних громад та зростання добробуту населення безпосередньо залежить від вирішення питання належного рівня безпеки громадян.*

*Розроблено практичні пропозиції щодо реалізації державної політики у сфері соціально-економічного розвитку сільських територій. Зауважено, що формування та реалізація сучасної політики розвитку сільських територій має базуватись на якісних даних для планування, моніторингу та оцінки запланованих заходів.*

*У підсумку зазначено, що сучасна політика розвитку територій, яка впроваджується на тлі складних масштабних реформ у країні, насамперед, в умовах поширення процесів децентралізації, передбачає створення системи багаторівневого управління розвитком сільських територій. Вона є можливою лише за умови системної координації дій органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, представників бізнесу та суспільства.*

**Ключові слова:** держава, управління, економіка, децентралізація, розвиток, сільські території.

**Постановка проблеми.** Основою розвитку сільських територій є постійне і стабільне зростання соціально-економічного складника сільського співтовариства, який забезпечується як виконанням господарських функцій (виробництво сільськогосподарської сировини й товарів, а також суспільних благ – збереження сільського способу життя й сільської культури, надання рекреаційних послуг, соціальний контроль над територією, збереження історично освоєних ландшафтів), так і розширенням відтворення населення, зростанням рівня якості його життя, підтриманням екологічної стабільності тощо. Інакше кажучи, розвиток сільських територій має на меті реалізацію цілого комплексу дій на різних рівнях:

- на місцевому – поліпшення життєвих умов на місцях у межах сільської території;
- на регіональному – проведення структурних територіальних перетворень;
- на національному – інноваційне ведення соціально-економічної політики й конкретна реалізація міжнародних конвенцій.

Отже, за умов інтеграційного розвитку державної політики виникає потреба в дослідженні питань щодо теоретико-методичних основ формування соціально-економічного простору та пошуку інноваційних форм розвитку територій. Зважаючи на зазначене, ця тема є актуальною та потребує подальших науково-теоретичних та методологічних розвідок.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Питання розробки та формування державної політики на макро- та мікрорівні були предметом досліджень як зарубіжних (А. Al-Khoury [7], J. Bryson [10], В. Crosby [10], L. Bloomberg [10]), так і вітчизняних (Н. Нижник [4], О. Ткачова [5], Б. Гавришин [9] та інших) науковців. Концепції, положення, висновки й рекомендації, висвітлені у працях згаданих вище авторів, створили міцний теоретико-методологічний фундамент і посідають вагомe місце у вирішенні проблем державного управління.

Зважаючи на значну кількість праць щодо практики формування державотворення на основі регіонального розвитку, малодослідженими, на нашу думку, зали-

шаються питання розробки та впровадження практичних кроків у систему державної управлінської політики на основі покращення соціально-економічного складника розвитку сільських територій. Зазначений аспект зумовлює необхідність проведення досліджень у цьому напрямі.

**Мета статті** полягає у визначенні пріоритетних напрямів та в розробці практичних пропозицій щодо реалізації державної політики у сфері соціально-економічного розвитку сільських територій.

*Методологічна основа дослідження* ґрунтується на використанні аналітико-теоретичного та емпіричного підходів. У процесі дослідження використано абстрактно-логічний метод – постановка проблеми й висунення гіпотези, логічні конструкції, синтез узагальнень і висновків тощо; аналітичний та емпіричний методи – аналіз наявних напрямів державної політики у сфері соціально-економічного розвитку територій.

**Виклад основного матеріалу.** Питання розвитку сільських територій та формування державної політики в напрямі їх соціально-економічного розвитку вивчалось, удосконалювалось і проводилось постійно. Так, зокрема у 2006 р. Міністерство економічного розвитку й торгівлі (наразі – Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України) в рамках адміністративної реформи було наділене повноваженнями у сфері розробки спеціальної регіональної політики сталого розвитку сільських територій. Однак на життя в селі тією чи іншою мірою впливають практично всі міністерства й відомства, що вимагає чіткої координації їх діяльності та взаємодії на державному, регіональному та місцевому рівнях.

Для вирішення цих проблем Міністерством економічного розвитку й торгівлі (назва від 2006 р.) на основі реалізації Концепції державної регіональної політики [1] було розроблено Державну стратегію регіонального розвитку на період до 2015 р. [2], яка наразі є пролонгованою (зі змінами й доповненнями) у Проєкті Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2027 р. (надалі – Стратегії) [3].

Метою Стратегії є територіальний розвиток країни на основі підвищення рівня

життя населення – гідні умови проживання для кожного у згуртованій, децентралізованій, конкурентоспроможній і демократичній Україні. Цілі Стратегії спрямовуються на зменшення міжрегіональної та внутрішньорегіональної асиметрії розвитку територіальних громад та якості життя людини, створення можливостей для посилення мобільності українських громадян, формування відчуття соціальної, культурної, освітньої, економічної згуртованості країни [3].

Зважаючи на проведення в Україні реформ у сфері державотворчих процесів на основі децентралізації, запровадження оновлених принципів управлінської системи в діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування, наразі є потреба в розробці теоретичних положень щодо реалізації практичних кроків у напрямі територіального розвитку, зокрема на селі.

Основними напрямками реалізації державної політики у сфері соціально-економічного розвитку сільських територій, на нашу думку, мають стати:

1. *Підвищення інвестиційної привабливості сільських територій та громад.* Інвестиційна привабливість має велике значення для формування економічної діяльності на регіональному й місцевому рівнях [4, с. 7]. Економічний розвиток сільських територій великою мірою залежить від належної оцінки наявного потенціалу та ефективного використання конкурентних переваг, здатності залучати інвестиції [5, с. 32].

Просуваючи інвестиційний потенціал території, варто мати на увазі, що потенційний інвестор повинен отримати необхідну для прийняття його рішення інформацію саме в тій формі й через ті канали, які для нього є найбільш прийнятними.

Основна діяльність у напрямі підвищення інвестиційної привабливості сільських територій та громад повинна бути зосереджена на формуванні системного підходу залучення інвестицій та професійного супроводу й обслуговування інвесторів, зокрема:

– у здійсненні оцінки інвестиційного потенціалу регіонів та формування галузевих пріоритетів на основі власних конкурентних переваг;

– в моніторингу бізнес-середовища та підтримці у створенні сприятливого інвестиційного клімату, зниженні бар'єрів для інвестування;

– в ефективному плануванні інвестицій та підготовці якісних пропозицій для їх розміщення;

– в посиленні маркетингової підтримки на регіональному рівні, включно з територіальним маркетингом;

– в комплексному обслуговуванні інвесторів, яке відповідає загальноприйнятим стандартам;

– в ефективній взаємодії з наявними інвесторами та їх підтримці.

2. *Сприяння розвитку підприємництва, підтримка інтернаціоналізації бізнесу в секторі малого та середнього підприємництва на селі.* Головним драйвером економічного зростання сільських територій є розвиток підприємництва як головної рушійної сили інновацій, створення робочих місць.

На сьогодні можна виокремити такі проблеми у сфері малого й середнього підприємництва:

– нестабільне та непередбачуване регуляторне середовище, в якому функціонують суб'єкти малого й середнього підприємництва;

– відсутність взаємодії між центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування щодо розв'язання поточних проблем малого й середнього підприємництва;

– недостатня інституційна спроможність реалізації державної політики у сфері розвитку підприємництва;

– тінізація бізнесу; невідповідність інфраструктури підтримки малого й середнього підприємництва на регіональному рівні;

– невисокий рівень ділової культури та ділової етики підприємництва;

– низький рівень державної підтримки стимулювання бізнесу, який проявляється в нерозвиненості інфраструктурної, інформаційної та освітньої мережі підтримки підприємництва;

– недофінансування регіональних програм підтримки розвитку малого підприємництва, зокрема через низьку обізнаність та наявність корупційного складника під час розподілу коштів;

- проблема доступу до кредитних ресурсів;

- слабка співпраця великого, малого й середнього бізнесу;

- низький рівень залучення інвестицій у розвиток малого й середнього бізнесу.

Для сприяння розвитку підприємництва на селі та підтримки інтернаціоналізації бізнесу необхідна координація зусиль органів державної влади всіх рівнів й активне залучення об'єднань підприємців, громад та міжнародних програм технічної допомоги за такими напрямками:

1) поліпшення умов функціонування малого та середнього підприємництва, створення стабільного та сприятливого середовища для започаткування й ведення підприємницької діяльності, передусім через:

- покращення бізнес-середовища;

- оперативне та ефективне реагування органами державної й місцевої влади на потреби малого та середнього підприємництва;

- запровадження ефективних механізмів захисту прав власності та доброчесності в бізнесі;

- подолання корупційних чинників у сфері господарської діяльності;

- зниження рівня тінізації підприємницької діяльності, протидія недоброчесній конкуренції;

2) покращення доступу до ресурсів та ринків (закупівель товарів та послуг), зокрема:

- запровадження дієвих фінансово-кредитних інструментів державної підтримки;

- здешевлення кредитних ресурсів банківських та інших фінансових установ;

- фіскальне стимулювання інвестування розвитку малого та середнього підприємництва коштом власного капіталу та отриманого прибутку;

- поліпшення та спрощення доступу до підтримки з боку міжнародних фінансових інституцій;

- збільшення можливостей користуватися майновими та природними ресурсами;

- надання підтримки в застосуванні механізму державно-приватного партнерства;

3) вдосконалення інституційного середовища, зокрема:

- формування спроможності інституцій державної підтримки малого та середнього підприємництва на місцевому рівні;

- створення та підтримка об'єктів інфраструктури сприяння малого та середнього підприємництва (бізнес-інкубаторів, коворкінг-центрів, центрів підтримки бізнесу, стартап-центрів тощо);

- підтримка соціального підприємництва;

4) зростання конкурентоздатності малого та середнього підприємництва на селі шляхом:

- запровадження постійно діючої системи підготовки кадрів у сфері малого та середнього підприємництва;

- фіскальне та інвестиційне стимулювання галузей і технологій, розвиток яких має найбільший вплив на зростання економіки сільських територій і базується на смарт-спеціалізації регіонів;

- надання державної підтримки у виробництві продукції з високою доданою вартістю;

- здійснення заходів для підтримки малого та середнього підприємництва в сільській місцевості (доступ до інформації про джерела фінансування, консультаційні послуги тощо).

3. Підтримка регіональної інноваційної діяльності, яка проводиться на сільських територіях. Україна має низький рівень інновацій порівняно із країнами Східної Європи. Реформа місцевого самоврядування й територіальної організації влади на засадах децентралізації, яка здійснюється в Україні, спрямована на створення сучасної системи місцевого самоврядування на основі інноваційного розвитку, принципів smart-спеціалізації та європейських цінностей.

Схвалення Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності до 2030 р. [6] дало поштовх початку значних змін в українській інноваційній екосистемі.

Глобалізація та сучасні технології зв'язку створюють можливості для існування та розвитку успішних інноваційних підприємств і кластерів [7, с. 23]. Поза тим, інноваційна діяльність усе ще недостатньо інтегрована у процеси розвитку сільських територій.

На регіональному рівні підтримка інноваційної діяльності може бути здійснена у сфері:

1) розвитку людського капіталу шляхом:

– долучення до створення мережі стартап-школи – акселератор-інкубатор на базі закладів вищої освіти та наукових установ регіону, які сприятимуть трансферу знань;

– організації спеціалізованих тренінгів із підприємництва та інноваційного менеджменту; розвитку підприємництва;

2) підтримки інтернаціоналізації бізнесу в секторі малого й середнього підприємства (МСП) шляхом:

– підтримки створення онлайн-платформи розвитку інновацій для комунікації між учасниками інноваційного процесу та отримання методично-консультаційних послуг та супроводу на всіх етапах інноваційного циклу;

– розробки стратегії регіонального інноваційного розвитку з урахуванням потреб і потенціалу сільської території;

– започаткування регіональних маркетингових кампаній для залучення інноваційного бізнесу;

3) підтримки пілотних проектів щодо створення екосистеми відкритих інновацій у високотехнологічних секторах промисловості та сільського господарства.

*4. Формування ефективної системи адміністративно-територіального устрою та завершення реформи місцевого самоврядування.* В Україні, починаючи з 2014 р., впроваджується реформа місцевого самоврядування та територіальної організації влади, яка дала поштовх до формування спроможних територіальних громад. Це комплексна та багатогранна реформа, яка впливає на якісні зміни в усіх сферах життя громадян. У процесі її реалізації громади та території здобули ресурс і повноваження – значний інструментарій і можливості для забезпечення повноцінного місцевого розвитку.

Станом на кінець 2019 р. в Україні на засадах добровільності 4 698 територіальних громад прийняли рішення про формування 1 029 об'єднаних територіальних громад. Таким чином об'єдналося понад 42,9% усіх наявних територіальних громад, у яких проживають 11,7 млн. жителів, що становить понад 33% від загальної чисельності населення України. Водночас

необ'єднаними залишаються 6 263 територіальні громади й, відповідно, жителі таких громад не мають можливості користуватися перевагами децентралізації, які надають об'єднаним громадам (додаткові повноваження та ресурси).

Процес об'єднання громад повинен завершитися до кінця 2020 р. [8].

В системі управління розвитком сільських територій варто виділити такі проблеми:

– різниця між можливостями розвитку об'єднаних територіальних громад, які перейшли на прямі міжбюджетні відносини з державним бюджетом та отримали відповідні трансферти, та неспроможними (необ'єднаними) громадами;

– подрібненість територіальних громад (майже 80% (6 379) територіальних громад мають населення менше 3 тис. жителів);

– диспропорційність адміністративно-територіальних одиниць районного (субрегіонального) рівня (Поліський район – 5,6 тис. осіб; Харківський район – 177,7 тис. осіб. Бачимо, що чисельність населення відрізняється в понад 30 разів) [8];

– дублювання повноважень органів місцевого самоврядування різних рівнів;

– наявність неефективної централізованої системи місцевих органів виконавчої влади для управління територіями і, водночас, незадовільна якість управління системою надання публічних послуг і сервісів у громадах.

Побудова системи ефективної взаємодії органів місцевого самоврядування базового та регіонального рівня, спрямованої на розвиток сільських територій, з огляду на розпочату децентралізацію, потребує виконання таких завдань:

– формування стандартів та політик співпраці різних рівнів влади;

– законодавчого визначення обсягу відповідальності різних рівнів влади;

– підготовки спеціалістів відповідної кваліфікації для ефективного управління громадами.

*5. Розвиток людського капіталу сільських територій.* Розвиток людського капіталу значною мірою залежить від спроможності закладів освіти забезпечити

якість освітнього процесу на основі його гармонізації з потребами особи, економіки, зокрема ринку праці, держави.

Сільські громади можуть сприяти розвитку людського капіталу через сприяння навчанню протягом життя осіб, які проживають у сільській місцевості [9, с. 56]. Зокрема, задля цього варто сконцентрувати підтримку в таких напрямках:

- вивчення потреб регіональних ринків праці та потреб регіонального бізнесу у кваліфікованих працівниках. Це дозволить отримати інформацію щодо поточних та перспективних потреб ринку праці для формування державного та регіонального замовлення на підготовку кадрів;

- здійснення профорієнтації різних цільових груп населення відповідно до потреб ринку праці. Важливо досягти відповідності між професійними інтересами й можливостями людини та потребами суспільства в конкретних видах професійної діяльності;

- запровадження кар'єрного консультування. Це сприятиме безробітним особам, які шукають роботу, та працівникам підприємств у плануванні кар'єри;

- організація професійного навчання дорослого населення відповідно до потреб ринку праці. Це сприятиме задоволенню потреб регіону у кваліфікованих кадрах;

- створення умов для розвитку дуальної форми навчання дорослого населення. Це дасть змогу покращити якість навчання, сприятиме працевлаштуванню та адаптації на робочому місці осіб, які навчаються за дуальною формою навчання, задоволенню потреб сільських територій у кваліфікованій робочій силі;

- покращення цифрових навичок населення та забезпечення доступу до нового покоління цифрової інфраструктури. Зазначене дасть змогу розвивати цифрові компетенції, щоб люди могли використовувати цифрові пристрої для підвищення якості життя та продуктивності праці.

**6. Модернізація та розвиток системи медичної допомоги на селі.** Організація надання медичної допомоги на селі наразі є недосконалою, швидкість прибуття бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги на місце події не відповідає встановленим нормам. Можливості бригад

швидкої медичної допомоги надавати екстрену медичну допомогу високої якості як на певних територіях, так і в Україні загалом є вкрай обмеженими, її якість та швидкість на госпітальному етапі залишаються незадовільної якості.

Зважаючи на це, необхідно здійснити такі заходи: забезпечити надання ефектively першої допомоги та вдосконалити підходи до реагування на надзвичайні ситуації, що передбачає запровадження системи підготовки екстрених медичних реагуювальників, визначення механізмів оперативного залучення їх до надання першої допомоги в разі настання нещасного випадку або надзвичайної ситуації, здійснення заходів щодо створення реєстру екстрених медичних реагуювальників, реалізацію технічної можливості автоматично сповіщати їх про випадки невідкладних станів; запровадити ефективні маршрути транспортування пацієнтів у невідкладних станах (формування оптимальних медико-логістичних ланцюгів) [3]. Також одним із варіантів розширення мережі медичної допомоги є створення додаткових пунктів базування бригад екстреної медичної допомоги в територіальних громадах.

**7. Гарантування рівня безпеки території.** Сталий соціально-економічний розвиток територіальних громад та зростання добробуту їх населення безпосередньо залежить від вирішення питання належного рівня безпеки громадян [10, с. 446] і кожна територіальна громада, у взаємодії з відповідними державними структурами, має гарантувати безпеку життя і здоров'я кожної людини, її захист від пожеж та ймовірних надзвичайних ситуацій, спільно гарантувати громадську безпеку.

Реформування територіальної організації влади відноситься до повноважень органів місцевого самоврядування завдання забезпечення гасіння пожеж, що передбачає утворення нових місцевих пожежно-рятувальних підрозділів у населених пунктах, їх матеріально-технічне та інфраструктурне забезпечення.

Зважаючи на наявні проблеми, громадам може бути рекомендовано нову форму комплексного надання послуг населенню –

через Центри безпеки, де в одній будівлі можуть знаходитися пожежно-рятувальний підрозділ, швидка медична допомога та підрозділ Національної поліції. Головною метою створення Центрів безпеки є забезпечення доступності публічних послуг, які надаються населенню територіальної громади у сфері безпеки – передусім, забезпечення захисту населення й територій від пожеж та надзвичайних ситуацій, дотримання громадської безпеки, своєчасної медичної допомоги. Такий комплексний підхід дозволить громадам заощадити кошти на будівництво нових соціально важливих об'єктів та скоротити видатки на їх подальше утримання.

**Висновки і пропозиції.** Отже, сучасна політика розвитку територій, яка проводиться на тлі складних масштабних реформ у країні, насамперед, в умовах поширення процесів децентралізації, передбачає створення системи багаторівневого управління розвитком сільських територій. Вона (політика) є можливою лише за умови системної координації дій органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, представників бізнесу та суспільства. Визначальним стає як горизонтальна координація дій органів державної влади, які мають вплив на регіональний розвиток, так і запровадження багаторівневого вертикального управління, що має сприяти синхронізації дій центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування у сфері регіонального та місцевого розвитку.

Формування та реалізація сучасної політики розвитку сільських територій має базуватись на якісних даних для планування, моніторингу та оцінки запланованих заходів.

Активізація процесу створення об'єднаних територіальних громад, передача на місцевий рівень повноважень із місцевого соціального-економічного розвитку вимагає їх інтеграції в загальнодержавну систему стратегічного планування на всіх рівнях державного управління. Добровільні об'єднання, співпраця між органами місцевого самоврядування, а також бюджетна децентралізація можуть стати значним ресурсним базисом, наприклад,

у плануванні, розвиткові інфраструктури та наданні послуг. Це, зі свого боку, допомагає більш динамічному та збалансованому розвитку сільських територій, підвищенню рівня економічної конкурентоспроможності та покращенню рівня життя населення цих територій.

### Список використаної літератури:

1. Про Концепцію державної регіональної політики : Указ Президента України від 25.05.2001 р., № 341/2001. Київ, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/341/2001> (дата звернення: 09 березня 2020 р.).
2. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 р. : Постанова Кабінету Міністрів України від 21 липня 2006 р., № 1001. Київ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1001-2006-%EF> (дата звернення: 09 березня 2020 р.).
3. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2027 р. : Проект постанови Кабінету Міністрів України від 03.02.2020. Київ. URL: <http://www.minregion.gov.ua/base-law/grom-convers/elektronnikonsultatsiyi-z-gromadskistyuu/proekt-postanovi-kabinetu-ministriv-ukrayini-pro-zatverdzhennya-derzhavnoyi-strategiyi-regionalnogo-rozvitku-na-period-do-2027-roku/> (дата звернення: 09 березня 2020 р.).
4. Нижник Н.Р. До проблеми ефективності державного управління в Україні. *Підвищення ефективності державного управління: стан, перспективи та світовий досвід* : зб. наук. пр. Київ : Вид-во УАДУ, 2000. С. 6–11.
5. Ткачова О.М. Ефективність державного управління: поняття та підходи до оцінювання. *Вісник Національної академії державного управління*. Вип. 2(13), 2013. С. 30–37.
6. Про схвалення Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 р. : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 10.07.2019 р. № 526-р, Київ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80> (дата звернення: 09 березня 2020 р.).
7. Al-Khouri A.M. An Innovative Approach for e-Government Transformation. *International Journal of Managing Value and Supply Chains*. 2011. Vol. 2. № 1. P. 22–43.

8. Динаміка об'єднання територіальних громад України (2015-2019). Український центр суспільних даних. URL: <https://socialdata.org.ua/dinamika-obiednannya-teritorialnikh-g/> (дата звернення: 09 березня 2020 р.).
9. Гаврилишин Б.Д. До ефективних суспільств: Дороговкази в майбутнє : доповідь Римському Клубові. Київ: Пульсари, 2009. 248 с.
10. Bryson J., Crosby B., Bloomberg L. Public value governance: Moving beyond traditional. *Public administration and the new public management*. Public Administration Review. 2014. Vol. 74. № 4. P. 445–456.

**Petrenko N., Kiforenko O. Priority areas of state policy implementation in the field of socio-economic development of rural areas**

*Under conditions of innovative and integrative development of public policy arise a need to study the issues of theoretical and methodological foundations of the formation of socio-economic space and the search for innovative forms of rural development.*

*The purpose of the article is to identify priority directions and develop practical proposals for the implementation of state policy in the field of socio-economic development of rural areas.*

*During the study it was found that considering the implementation of reforms in the sphere of state-building processes in Ukraine on the basis of decentralization, introduction of updated principles of the administrative system in the activity of state authorities and local self-government, currently there is an urgent need to develop theoretical provisions for the implementation of practical steps towards territorial development, particularly in the countryside. It is stated that the basis of rural development is the stable growth of the socio-economic component, in particular: improvement of the conditions for conducting business activities, improvement of the life quality and well-being of citizens, improvement in the field of environmental component, etc. It is established that the effective state policy aimed at rural areas development on the basis of the started decentralization requires to perform the number of tasks: the formation of standards and cooperation policies of different levels of government; legislative definition of the scope of responsibility of different levels of government; training relevant professionals for effective community management, etc. It is stated that the main driver of economic growth of rural areas is the entrepreneurship development as the chief innovation driving force. Therewith, the sustainable socio-economic development of territorial communities and the growth of the well-being of their population depends directly on addressing the issue of an adequate level of citizens' security.*

*Practical proposals on the implementation of state policy in the field of socio-economic development of rural territories is elaborated. It is noticed that the formulation and implementation of a modern rural development policy should be based on qualitative data for planning, monitoring and evaluation of planned activities.*

*As a result, it is stated that the current policy of territorial development, which is being implemented against the background of complex large-scale reforms in the country, first of all in the conditions of proliferation of decentralization processes, implies the creation of a system of multi-level management of rural areas development. It is possible solely under the condition of systematic coordination of actions of executive authorities, local self-government bodies, representatives of business and society.*

**Key words:** state, management, economics, social status, development, territory.